

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 514/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

430/2010. (X. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ képviselőjében dr. Fazekas Tamás jogi képviselő által 2010. május 17-én előterjesztett **panasz alapján indult eljárásban** a 2010. október 6-án – dr. Féja András testületi tag távollétében, dr. Kádár András Kristóf testületi tag elfoglaltsága miatti kizártsága mellett – tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2010. május 8-án foganatosított rendőri intézkedések (igazoltatás, ruházat-átvizsgálás, kétszeri mintavétel, előállítás) miatt jogi képviselője útján 2010. május 17-én nyújtotta be panaszát a Testülethez. A jogi képviselő 2010. augusztus 4-én és 6-án egészítette ki a panaszbeadványt.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint a panaszossal szembeni rendőri intézkedésekre 2010. május 8-án 23 órától került sor, F. város külterületén, amelynek foganatosítói – feltételezése szerint – a D.-i Rendőrkapitányság, valamint annak F.-i Rendőrőrs, a F.-i Rendőrkapitányság, és a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: PMRFK) beosztottai voltak.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos egy szabadtéri zenés rendezvényen vett részt, ahol először 16 óra körül rendőrök és feltehetően a vám- és pénzügyőrség munkatársai jelentek meg, majd onnan távoztak. Ezt követően 23 óra körül pedig 13-14 szolgálati autóval (legalább egy kisbusszal) „több tucat” rendőr jelent meg, akik a helyszínt körbezárták. A rendőrök közölték a jegyszedővel – aki szintén panaszt nyújtott be a Testülethez –, hogy ellenőrizni fogják az ott tartózkodókat, mert „a rendezvényen kábítószer árulnak, illetve fogyasztanak”.

A panaszost – a rendezvényen résztvevő többi személlyel együtt – a helyszínen probléma nélkül igazoltatták. Ezt követően ruházatukat átvizsgálták, amelynek során szintén mindent rendben találtak. A panaszos előtt nem volt ismert, hogy mi alapján választották ki éppen őt a ruházat- és csomagátvizsgálásra.

A panaszos pupilláját és pulzusát egy rendőrorvos ellenőrizte. Ezen „vizsgálatot” követően a panaszos hiába nyilatkozott arról, hogy nem fogyasztott kábítószer, a rendőrök közölték vele, hogy vizeletmintát kell adniuk. A vizeletminta biztosítására a helyszínen, a rendőrautók mellett, a mező szélén került sor – annak ellenőrzését a panaszos elmondása szerint valamilyen gyorstesztel végezték el. A teszt eredménye a panaszos tekintetében pozitív lett.

A gyorsteszt elvégzését követően a panaszost (nyolc másik személlyel együtt, akik közül ketten szintén panaszt tettek a Testületnél) elszállították F. város egyik egészségügyi intézményébe, ahol ismételten mintát vettek tőlük, valamint különféle egyensúlyi és koordinációs gyakorlatokat kellett végezniük egy helyi – feltehetően – orvos utasításai szerint.

A „vizsgálatokat” követően az összes személyt előállították a D.-i Rendőrkapitányságra, ahol adatokat vettek fel, papírokat írtattak alá velük. Az iratokból másolati példányt nem bocsátottak a panaszos rendelkezésére, illetve – elmondása szerint – jegyzőkönyvet sem írtattak alá vele.

2) a) A panaszos jogi képviselőjének álláspontja szerint semmilyen, kábítószerrel vonatkozó állampolgári bejelentés nem teremt jogalapot arra, hogy a rendőrség egy rendezvényen válogatás nélkül mindenkit ellenőrizzen. A jogi képviselő előadta a beadványban, hogy a panaszost sem szabálysértés, sem bűncselekmény elkövetésén nem érték tetten, nála jogellenes cselekménnyel összefüggésbe hozható tárgyat nem találtak.

A panaszos viselkedése semmilyen módon nem utalt kábítószerrel visszaélés elkövetésére (arra a magas pulzusszám, amit a panaszos elmondása szerint nála mértek, nem lehet magyarázat, azt maga a rendőri intézkedés, az alkoholfogyasztás és más egészségügyi ok is indokolhatta, a gyorsteszt pedig – köztudomásúan – fals eredményeket is produkálhat).

b) A jogi képviselő véleménye szerint nem volt alapja a panaszossal szemben foganatosított ruházatátvizsgálásnak sem, arra ismeretlen, önkényes szempontok alapján került sor.

c) A képviselő különösen elfogadhatatlannak tartja, hogy ismeretlen szempontok szerint a helyszínen vizeletminta adására kötelezték a panaszost oly módon, hogy az emberi méltóságát sértette.

Álláspontja szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) nem ír elő olyan kötelezést, amely alapján akár a helyszínen, akár a f.-i egészségügyi intézetben a panaszost orvosi vizsgálat tűrésére, illetve vizeletminta adásra lehetett volna kötelezni. Vizeletmintát ugyanis csak közlekedésrendészeti intézkedés során lehet venni, orvosi vizsgálatra kötelezést pedig az Rtv. nem szabályoz. De még ha lehetett is azokra kötelezni a panaszost, akkor sem lehetett volna szeméremsértő, megalázó módon végrehajtani.

d) A panaszos előállítására is minden törvényes alapot nélkülöző módon került sor, az Rtv.-ben felsorolt egyik előállítási ok sem forgott fenn a panaszos esetében.

Abban az esetben, ha büntetőeljárás indult volna, csak tettenérés esetén lett volna mód intézkedni a panaszossal szemben, és őt – előállítást és gyanúsítást követően, jogaira történő figyelmeztetést követően – mintaadásra kötelezni. Ezzel szemben – a jogi képviselő véleménye szerint – közigazgatási eljárás keretében, jogsértő módon alkalmazták az intézkedéseket.

e) A jogi képviselő beadványában észrevételezte továbbá, hogy a panaszos előállítása 2010. május 9-én hajnali 2 óra helyett 3 óráig tartott. Az előállításról a panaszos nem kapott igazolást.

A jogi képviselő utalt a beadványban arra, hogy a panaszos büntetlen előéletű fiatalember, aki körözési nyilvántartásban nem szerepelt. A sérelmezett rendőri intézkedések során pedig a rendőrséggel mindvégig együttműködött.

A panaszos jogi képviselője a fentiek alapján kérte a Testülettől a panasz érdemi vizsgálatát.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésekkel kapcsolatban, valamint megküldeni kérte az azokkal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A PMRFK vezetője által megküldött két tájékoztató levél szerint a panaszossal szemben a D.-i Rendőrkapitányság F.-i Rendőrőrsének három beosztottja, egy r. törzsszászlós előadó (aki a rendőri tevékenységet koordinálta), egy r. törzsrőrmester és egy r. őrmester járőr intézkedett. A panaszolt intézkedés napján az ügyeletes tiszt feladatokat a D.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának r. főtörzsrőrmestere látta el. A panaszossal összefüggésben foganatosított rendőri intézkedések az alábbiak voltak: igazoltatás, előzetes rendőrorvosi vélemény alapján drog gyorseszteszt alkalmazása, mintavétel céljából történő előállítás során egészségügyi intézetbe szállítás és az előállítás folytatásaként a D.-i Rendőrkapitányságra történő beszállítás.

A panaszossal szembeni rendőri intézkedés előzményeként a tájékoztató levél az alábbiakat tartalmazza. A zenei rendezvényről, annak lebonyolítása hetében tett írásban bejelentést a F.-i Rendőrőrsön a F.-i Ifjúsági Kulturális Egyesület alelnöke (, aki egyébként szintén panaszbeadványt nyújtott be a Testülethez a vele szemben foganatosított rendőri intézkedések miatt). Az előző évek hasonló időszakában, ugyanezen Egyesület által szervezett rendezvények kapcsán F. Város Polgármesteri Hivatalához, alpolgármesteréhez, illetőleg annak ideje alatt a D.-i Rendőrkapitányságra is több bejelentés érkezett, mivel az ott koncertező együttesek által keltett zaj zavarta F. város lakóközösségét. (A 2009-es rendezvény akkori szervezőjét egyébként csendháborítás szabálysértése miatt F. Város Polgármesteri Hivatala elmarasztalta.)

Az őrsparancsnok a rendezvény helyszíne és a legközelebbi lakott városrész közelsége miatt aggodalmát fejezte ki az Egyesület alelnökének, majd 2010. május 6-án a szervezővel, valamint az alpolgármesterrel, és az érintett településrész önkormányzati képviselőjével egyeztető tárgyalást kezdeményezett. Itt a szervező figyelmét felhívták arra, hogy a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet alapján, a rendezvény megtartásához a D.-i Kistérség jegyzői hozzájárulásának beszerzése szükséges (ez a későbbiekben nem valósult meg).

A rendőrség képviselője tájékoztatta a szervezőt, hogy amennyiben a rendezvény ideje alatt, azzal kapcsolatban állampolgári bejelentés érkezik a rendőri szervek felé, úgy az ott tapasztalt jogsértés rendőri intézkedést vonhat maga után.

A helyszínen első ízben, 16 óra körüli időpontban történő megjelenéssel összefüggésben a rendőrség arról tájékoztatta a Testületet, hogy a fesztiválon akkor a rendőrök intézkedést nem foganatosítottak. A Vám- és Pénzügyőrség munkatársai pedig az oda kitelepült szeszszesitált és dohányárut is értékesítő vállalkozó jövedéki ellenőrzését hajtották végre.

A második, éjszakai órákban történő rendőrségi megjelenés előzményéről a PMRFK vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy a rendezvénnyel kapcsolatban az internetről beszerzett, valamint az előző években az állampolgároktól érkezett információ alapján felmerült a zenei fesztiválon résztvevők körében a kábítószer megjelenésének, fogyasztásának gyanúja. Ezt megerősítette az adott napon a D.-i Rendőrkapitányságra tett telefonos állampolgári bejelentés is. Egy f.-i lakos 2010. május 8-án 20 óra 7

perckor bejelentette a Rendőrkapitányságon, hogy a zenei rendezvényen való részvétele során „megdöbbenve tapasztalta, hogy a rendezvény olyan mintha egy »nyilvános drogpárti« lenne, ezért rendőri ellenőrzést kért a helyszínrre”. (A bejelentést a rendőrkapitányság hangrögzítő berendezése archiválta.)

A PMRFK vezetőjének tájékoztató levele szerint a Rendőrkapitányság tudomására jutott információk alapot, indokot szolgáltatottak az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettséghez, azaz a közbiztonságot, a közrendet sértő cselekmény elleni rendőri fellépésre.

A 2010. május 8-án 21 óra 45 perc körül végrehajtott rendőri tevékenységet koordináló r. törzszászlós a helyszínrre érkezés előtt tartott eligazításon az állomány figyelmét külön felhívta az ellenőrzésre okot adó információkra, a foganatosítandó rendőri intézkedések céljára: a kábítószerrel visszaélés bűncselekményének gyanúját megalapozó körülmények figyelembevételével végrehajtandó rendőri tevékenységre. Ezt a későbbiekben, az igazoltatások során mindenkivel – így a panaszossal is – közölték.

A rendőri ellenőrzés nem terjedt ki a helyszínrre tartózkodó személyek teljes körére azt nem határozták meg kitűzött célként. A rendőri erők helyszínrre érkezésével egy időben az ott tartózkodók nagy része – ismeretlen okok miatt, az általános rendőri ellenőrzést elkerülve – a közeli erdős területre távozott, ezért az intézkedések a helyszínrre maradt személyekre korlátozódtak. „A velük folytatott verbális kommunikáció során azok a személyek kerültek igazoltatásra [az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján], majd orvosi vizsgálatra, akiknek viselkedési jegyei, magatartása utalhatott kábító hatású anyag fogyasztására vagy birtoklására.”

A rendőrségi tájékoztatás szerint „a kényszerintézkedések alapját minden esetben, minden egyes személy tekintetében a helyszínrre lévő orvos vizsgálatát követő szakvélemény képezte”. Az ezt követő Dip DrugScan 5 Test-tel végrehajtott drog gyorsteszt előtt minden egyes intézkedés alá vont személy tájékoztatást kapott a végrehajtás módjáról, a használt teszt működési elvéről. Szóbeli hozzájárulásukat követően került sor a gyorsteszt alkalmazására. Pozitív minta esetén, így a panaszossal szemben is, a vizeletvétel céljából foganatosított kényszerintézkedés, azaz mintavételre történt előállítás előtt került ruházata és csomagja átvizsgálására [az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján]. „A mintavétel indokát, módját, illetve ezek lefolyását az intézkedő rendőrök az Rtv. vonatkozó pontjaira hivatkozással ismertették.”

A panaszos előzetes drogtesztje pozitív mintát mutatott, ami megalapozta a gyanút, hogy korábban kábító hatású anyagot fogyasztott, így az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) és c) pontja alapján előbb a f.-i rendelőintézetben vizeletvételre került sor, majd pedig a D.-i Rendőrkapitányságra előállították.

A PMRFK vezetőjének tájékoztatásából kiderül, hogy a D.-i Rendőrkapitányság r. főtörzsőrmester ügyelete az ügyel kapcsolatban előállított valamennyi személyt, így panaszost „a hatályos jogszabályoknak megfelelően, egyenként és külön-külön nyilatkoztatta a »Nyilatkozat az előállított személynek a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 18. § (1) bekezdésében és a 33. § (4) bekezdésében biztosított jogainak tárgyában« irat szerint”. Az ügyeletes tiszt szóban, majd pedig írásban tájékoztatta a panaszost az előállítás okáról, annak jogszabályi alapjáról, valamint panasztételi jogáról. Ez utóbbi tekintetében az ügyeletes tiszt azt a felvilágosítást adta, hogy az intézkedéssel kapcsolatban a panasz szóban vagy írásban terjeszthető elő a rendőrséghez vagy a Testülethez. A panaszos a tájékoztatót (amely tartalmazza a panasztétel jogának lehetőségét is) elolvasta, tudomásul vette, melyet aláírásával igazolt, azzal kapcsolatban észrevételt nem tett. Az ügyeletes tiszt az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében és 33. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján biztosította a panaszos számára hozzátartozója vagy más személy, illetve jogi képviselő kiértesítését, azonban ezzel nem élt.

A rendőrségen az előállítás időtartamáról a panaszos számára írásban igazolást állítottak ki. Azt az ügyeletes tiszt oly módon adta át a panaszosnak, hogy azt a „nyilatkozat az előállított személynek a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 18. § (1) bekezdésében és a 33. § (4) bekezdésében biztosított jogainak tárgyában” megnevezésű irat alsó részéről leválasztotta. A dokumentumon a panaszos aláírásával igazolta az igazolás átvételét. Ez alapján a rendőrségen nem áll rendelkezésre az előállítás időtartamáról szóló igazolás másolati példánya.

A tájékoztatás szerint továbbá a panaszossal egy időben, a zenei rendezvény helyszínéről más személyek előállítására is sor került – a panaszoson kívül, közel azonos időben és helyen további hat személy mintavételéről is intézkedtek –, akik közül két személy elismerte a kábítószer fogyasztását és birtoklását. Kettőjükkel kapcsolatban a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 282. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő visszaélés kábítószerrel vétségének megalapozott gyanúja miatt a gyanúsítottkénti kihallgatásuk – előállításukat követően – megkezdődött. Azok során vizsgálat tárgyát képezte „a köztük és a panaszos közötti kapcsolat kiderítése, így azon idő alatt fennállt a panaszos és a kihallgatott személyek közötti jogsértő, bűncselekményt megalapozó gyanú”. E körülmény tisztázása után – figyelemmel arra, hogy a kihallgatások jogsértő összefüggéseket nem tártak fel – még azok befejezése előtt a panaszos szabadon bocsátására a jelentés az előállítás végrehajtásáról elnevezésű iratban rögzített időpontban sor került. A panaszos a rendőri intézkedés során a pozitív drog gyorsteszt ellenére úgy nyilatkozott, hogy nem fogyasztott kábítószer, így a mintavételt követően – igazságügyi toxikológiai szakértő vizsgálati eredménye hiányában – nem volt jogalap gyanúsítottkénti kihallgatására.

Az előállított személyek előállító helyiségben történt elhelyezésére nem került sor.

A panaszossal szemben lefolytatott kényszerintézkedést követően a tőle vett vizeletminta igazságügyi toxikológiai vizsgálatára az Igazságügyi Szakértői Kutató

Intézet Toxikológiai Intézet vezetője útján intézkedtek. A toxikológiai szakértő szakvéleményében a panaszos vonatkozásában megállapította drog jelenlétét a mintában.

2) A panaszos előállításának végrehajtásáról szóló jelentés az alábbi releváns információkat tartalmazza.

A D.-i Rendőrkapitányság F.-i Rendőrőrsének r. őrmestere és r. törzsőrmestere 2010. május 8-án szolgálatuk teljesítése során kábítószeres akciót hajtottak végre a F.-i őrsparancsnok-helyettes vezetésével F. város külterület egy mezőgazdasági területén tartott rendezvényen. A helyszínen igazolásra szólították fel a panaszost, aki annak eleget tett személyazonosító igazolványa és a lakcímkártyája átadásával. A rendőrök kérdésére a panaszos elmondta, hogy semmiféle bódító anyagot, szert nem fogyasztott az este folyamán. Ezután a panaszossal Drug Scan gyors tesztet végeztek, ami pozitív értéket mutatott. A rendőrökkel a helyszínre érkező rendőrorvos a panaszost megvizsgálta és megállapította nála a kábítószer fogyasztás tüneteit. Ezután a rendőrök közölték, hogy bűncselekmény gyanújával vizelet-mintavételre a f.-i SZTK-ba előállítják, onnan pedig a D.-i Rendőrkapitányságra, amit a panaszos tudomásul vett. A f.-i SZTK-ban az ügyeletes orvos 23 óra 55 perckor levette a vizeletmintát. A rendőrök nyilatkoztatták a kábítószer-fogyasztással kapcsolatban a panaszost, aki nem ismerte el a fogyasztás tényét, illetve azt, hogy bűncselekményt követett volna el. Ezt követően a panaszost panasz- és sérülésmentesen előállították a D.-i Rendőrkapitányságra.

A rendőri jelentés szerint a rendőrök a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulója alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) és c) pontja alapján – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy, illetve vérvétel, mintavétel elvégzése céljából – előállították. Az előállítás kezdő időpontjaként 22 óra került rögzítésre; utóbb kézírással rögzítették, hogy a panaszos 2010. május 9-én 2 órakor lett szabadon bocsátva. A panaszossal szemben kényszerítő eszköz alkalmazása nem történt.

A jelentés tartalmazza továbbá, hogy az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztató, az előállításáról szóló igazolás kiadásra került.

3) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) Az előállított személynek a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 18. § (1) bekezdésben és 33. § (4) bekezdésben biztosított jogainak tárgyában készült nyilatkozata szerint a panaszos az előállításáról senkit sem akart, illetve kért értesíteni. A nyilatkozat sablonszövege szerint „az előállítás időtartamáról az előállított személy részére igazolást kell kiállítani. Az intézkedés alá vont személy az igazolást átvette.” A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

5) A D.-i Rendőrkapitányság megküldte az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót is, amelyeket az ügyeletes tiszt 2010. május 9-ei dátummal aláírt, illetőleg amelyet a panaszos 2010. május 9. 0 óra 50 perces időponttal szintén aláírt. A tájékoztató az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa Hivatalának elérhetőségét tartalmazza, a Testületét nem.

6) A D.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2010. május 8-án a Btk. 282. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő természetével, előállítással, megszerzéssel, tartással, az országba behozatallal, onnan kivittel, az ország területén átvittel csekély mennyiségre elkövetett kábítószerrel visszaélés vétségének megalapozott gyanúja miatt – a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 170. §-ának (1) bekezdése alapján – nyomozást rendelt el a panaszossal és 7 további személlyel szemben.

7) A D.-i Rendőrkapitányság Vizsgálati Alosztálya az állásfoglalás II. 6) pontjában megjelölt bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt – két meghatározott személy ellen indított bűnügyben – 2010. május 10-én kelt határozatával igazságügyi toxikológus szakértőt rendelt ki. A szakértői vizsgálat tárgya annak megállapítása volt, hogy a panaszos, illetőleg 7 másik személy fogyasztott-e kábítószer vagy pszichotróp anyagot. A szakértőnek a vizsgálat lefolytatására rendelkezésére bocsátották az érintettek – köztük a panaszos – vizeletmintáját.

8) A PMRFK továbbította a Testület részére a panaszos vizeletmintájának vizsgálatáról szóló Igazságügyi toxikológiai szakértői véleményt.

A 2010. június 18-ai keltezésű szakértői vélemény eredményi része szerint amfetamin-származékokra és kannabinoidokra pozitivitást észleltek, míg ópiátok, amfetamin-származékok, kokain és metabolitjai irányában a vizsgálat negatív eredménnyel zárult. A szakértői vélemény véleményi része szerint a panaszos vizeletmintájából amfetamint mutattak ki. A vizeletvizsgálat eredményei alapján a fogyasztás időpontjáról, az elfogyasztott mennyiségről, a fogyasztás gyakoriságáról és a befolyásoltság mértékéről ugyanakkor nyilatkozni nem lehet.

9) 2010. július 22-én a D.-i Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya a panaszost gyanúsítottként hallgatta ki. Az arról készült jegyzőkönyv a panasz szempontjából az alábbi jelentős adatokat tartalmazza.

A panaszos vallomásaiban előadta, hogy a kérdéses napon, amikor a rendőrök másodjára kiérkeztek a rendezvény helyszínére, onnan több embert „összeszedtek”. A panaszost nem igazoltatták, de adtak neki egy poharat, és „ott, a mező közepén”, rá világítva, abba kellett vizelnie. A rendőrök azt mondták a panaszosnak, hogy a teszt eredménye pozitív lett, ezért szálljon be a buszokba, mert elviszik a f.-i SZTK-ba. Ott megvizsgálták (reflex, állóképesség, stb.) és ismét vizeletmintát vettek tőle. Azt becsomagolták egy dobozba. A panaszos furcsának találta, hogy a dobozokat

ragasztgatták a rendőrök, és azt is látni vélte, hogy a már leragasztott dobozokat utóbb felbontják. Ezt követően a panaszost előállították a D.-i Rendőrkapitányságra. Ott kérték csak el először az adatait (az SZTK-ban az orvos kérte el), és három rendőr kérdezgette őt, de nem jegyzőkönyvezték az elhangzottakat. Hajnali 3 órakor engedték el a panaszost a rendőrségről. A panaszos az előállításáról semmilyen papírt nem kapott.

A panaszos a vallomástétele során a kábítószer fogyasztást elismerte, a cselekményről viszont nem kívánt többet elmondani. A nyomozó hatóságnak a nyomozás felfüggesztésének a Be. 188. §-a (1) bekezdés h) pontja szerinti okáról (a kábítószer-élvező gyanúsított önként aláveti magát kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen stb. való részvételnek) szóló tájékoztatást megértette, és azt nyilatkozta, hogy vállalja az elterelésen való részvételt.

10) A Testület munkatársa felvilágosítás kért a panaszos orvosi vizsgálatát a helyszínen elvégző rendőrorvostól, aki az alábbi tájékoztatást adta.

Tudomása szerint telefonos állampolgári bejelentés érkezett a D.-i Rendőrkapitányságra, amely szerint a F. városban megrendezett zenei rendezvényen egyes személyek kábítószer fogyasztanak, ezért a bejelentő rendőri ellenőrzést kért a helyszínre. A bejelentés alapján a rendőrorvos a rendőrökkel együtt a helyszínre ment, ahol azt látta, hogy résztvevők egy része eltávozik a helyszínről.

Az orvos a helyszínen maradt személyeknél ún. „tájékozódó vizsgálatot” végzett (pl. pupilla tágulása, pulzusszám, a vizsgált személy beszéde akadozik-e, stb.), amikor a kábítószer fogyasztás esetleges tüneteit vizsgálta meg. Ezen elsődleges orvosi vélemény alapján az érintetteknel gyorstesztet végeztek el, amelynek alkalmazásához orvosi ismeret nem szükséges. A gyorsteszt alkalmazása ellen senki nem tiltakozott.

Azok személyek esetében, akiknél a gyorsteszt negatív eredménnyel járt, útjukra engedték. Azokat, akiknél pozitív eredményt vagy kétséges eredményt mutatott a teszt, vizeletvétel céljából a F.-i Rendelőintézetbe szállították. Az orvos a további vizsgálatok eredményéről nem bír tudomással.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőrök szolgálati fellépésének körülményeit; a panaszos igazoltatásának, átvizsgálásának, az előzetes rendőrorvosi vélemény alapján vele szemben történt drog gyorsteszt alkalmazásának, az egészségügyi intézményben történő mintavételnek és előállításának jogszerűségét és indokoltságát. A Testület vizsgálta továbbá az előállítás egyes körülményeit (időtartamának dokumentációját és az arról szóló igazolást, az előállított jogokról és kötelezettségekről szóló kioktatást) is.

A rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, az 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz és az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jogát. Vizsgálta továbbá az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdése szerinti diszkrimináció tilalmának kérdését is.

1) A panaszbeadvány szerint 2010. május 8-án a zenei fesztivál területén első alkalommal 16 óra körül rendőrök és a vám- és pénzügyőrség munkatársai jelentek meg, majd onnan távoztak.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület a hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezésre hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag – az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben felmerülő – rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak. Más szerv, így a Vám- és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagjainak intézkedési és szolgálati fellépési jogai és kötelezettségei tekintetében a Testület nem jogosult érdemi vizsgálatot folytatni.

A rendőrség tájékoztatása alapján a kérdéses időpontban és helyszínen egy bejelentett zenei rendezvény zajlott. Tekintettel arra, hogy az előző évben megszervezett hasonló rendezvény miatt több lakossági bejelentés érkezett annak zajossága miatt, a F.-i Rendőrőrs parancsnoka egyeztető tárgyalást tartott a szervezővel, ahol felhívták a figyelmét a vonatkozó jogszabályi rendelkezések megtartására, illetve arra, hogy a rendezvény ideje alatt – a rendőrséghez érkező bejelentés alapján – a helyszínen észlelt jogsértés rendőri intézkedést vonhat maga után.

A Testület megítélése szerint a rendőrök délutáni, első ízben történt megjelenésükkor intézkedést a panaszossal szemben nem foganatosítottak, ezért azzal összefüggésben alapjogi érintettséget nem vizsgált.

Ennek megállapítását követően a Testület érdemben a rendőrök 2010. május 8-án éjjeli időpontban történt megjelenését és foganatosított intézkedéseit vizsgálta.

2) A panasz szerint másodjára, éjjeli időpontban 13-14 szolgálati autóval (legalább egy kisbusszal) „több tucat” rendőr jelent meg, akik a helyszínt körbezárták. A rendőrök közölték a jegyszedőként ott tartózkodó panaszossal, hogy ellenőrizni fogják az ott tartózkodókat, mert „a rendezvényen kábítószer árulnak, illetve fogyasztanak”.

Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme körében az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési [...] feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A rendőrségi tájékoztatás szerint a rendőri fellépés ténybeli alapját egyrészt az szolgáltatta, hogy az internetről beszerzett, illetve a korábbi állampolgároktól érkezett információk szerint felmerült a rendezvényen résztvevők körében a kábítószer fogyasztás gyanúja, másrészt pedig ezt a feltételezést egy, a rendezvény napján a D.-i Rendőrkapitányságra telefonon tett állampolgári bejelentés is erősítette.

A Testület elfogadja azt a rendőrségi gyakorlatot, hogy egy nagy tárgyi súlyú bűncselekmény – jelen ügyben: visszaélés kábítószerrel – vonatkozásában érkező állampolgári bejelentés alapján a rendőr a közrend, közbiztonság védelme érdekében (bűncselekmény gyanúja esetén) jogosult és egyben köteles is intézkedni, illetve intézkedést kezdeményezni.

A rendőrség által hivatkozott adatok megfelelő alapot nyújtottak az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettségre, a közbiztonságot, a közrendet sértő cselekmény elleni rendőri fellépésre.

A beadvány utalt a megjelent rendőrök létszámára is. A Testület a helyszínen megjelent rendőri létszámot abból a szempontból vizsgálta, hogy megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri

intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A feltételezett büntetendő cselekmény érdekében tervezett rendőri intézkedések (igazoltatások, annak indokoltsága esetén előállítások) miatt a kérdéses területen a rendőri létszámot nem találta eltúlzottnak a Testület, az arányosság követelménye nem sérült, így az alapjogi sérelmet önmagában nem idézett elő.

3) A beadvány szerint a panaszost a rendezvény helyszínén igazoltatták, majd ruházatát átvizsgálták. Az intézkedések során a rendőrök „mindent rendben találtak”, de a panaszos számára nem volt világos, hogy milyen szempontok szerint választották ki éppen őt a ruházat- és csomagátvizsgálásra.

a) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A panaszos előállításának végrehajtásáról szóló rendőri jelentés a panaszos igazoltatásának okaként az Rtv. hivatkozott törvényhely 1. fordulatát (a közrend védelmét) jelölte meg. A PMRFK vezetőjének tájékoztató levele szintén ezt az okot tartalmazza az igazoltatás okaként.

A Testület a rendelkezésére bocsátott adatok (korábbi állampolgároktól származó információk, bűncselekmény elkövetésére utaló telefonos bejelentés) alapján megállapította, hogy – az állásfoglalás III. rész 2) pontjában írtakkal összhangban – a panaszos igazoltatására megfelelő indok alapján, jogszerűen került sor. Ezt a megállapítást támasztja alá az a tény is, hogy utóbb a rendőri intézkedések több érintettjével (így a panaszossal) szemben is büntetőeljárás indult visszaélés kábítószerrel vétsége elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

b) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az igazoltatást követően a panaszossal szemben ruházat átvizsgálást hajtottak végre az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján. A PMRFK vezetőjének tájékoztatása ugyancsak a megjelölt törvényhelyre utalt az intézkedés jogszabályi alapjaként.

Az Rtv. hivatkozott rendelkezése értelmében, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Tekintettel arra, hogy a panaszos előállítására sor került, a rendőrségnek az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdésre hivatkozása helytálló volt. Ugyanakkor a Testület felhívja a

figyelmet arra is, hogy a panaszos előállításának megjelölt egyik oka – bűncselekmény elkövetésének gyanúja – miatt az Rtv. 29.§-ának (6) bekezdése szerint is jogszerűen történt a panaszos ruházatának átvizsgálása. Az Rtv. hivatkozott rendelkezése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A Testület megállapítása szerint az igazoltatásra és panaszos átvizsgálására indokoltan került sor; az intézkedések a panaszos személyes adatok védelméhez és személyes integritáshoz való jogát jogszerűen korlátozták.

c) A Testület vizsgálata tárgyává tette az elfogulatlan intézkedés kérdését is, mivel a panaszos, illetve jogi képviselője számára nem volt egyértelmű, hogy milyen szempontok alapján történtek a helyszínen a ruházat- és csomagátvizsgálások.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy a rendőr a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül köteles intézkedni. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A rendőrség a Testület részére azt a tájékoztatást adta, hogy a rendőri ellenőrzés nem terjedt ki a helyszínen tartózkodó személyek teljes körére, „az kitűzött célként nem került meghatározásra”. Amikor a rendőrök a helyszínre érkeztek, a rendezvényen tartózkodók nagy része eltávozott, ezért az intézkedések csak a helyszínen maradtakra korlátozódtak. Azon személyek közül is – a velük folytatott verbális kommunikáció alapján – azokat igazoltatták (illetőleg végezték el orvosi vizsgálatukat), akiknek „viselkedési jegyei, magatartása utalhatott kábító hatású anyag fogyasztására vagy birtoklására.” A rendőrorvos által adott tájékoztatás a rendőrség által adott információkat úgyszintén alátámasztja.

Az állásfoglalás III. részének 3) pont b) alpontjában írtak alapján a személyi szabadságot korlátozó intézkedést (előállítást) elszenvedőkkel szemben került sor ruházat- és csomagátvizsgálásra.

A Testület a rendelkezésére álló információk alapján elfogadta a rendőrség érvelését, és úgy ítélte meg, hogy nem volt olyan önkényes szempont, amely alapján a rendőrök szelektáltak volna az előállítandó személyek között az átvizsgálás foganatosításának végrehajtása vagy annak mellőzése tekintetében. **Megállapítása szerint a rendőri intézkedés nem sértette a panaszosnak az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdéséből levezethető részrehajlásmentes ügyintézéshez való jogát.**

4) A panaszos jogi képviselője sérelmezte a rendezvény helyszínén, az emberi méltóságot sértő módon (rendőrautók között, mindenki szeme láttára) történt vizelet-mintavételt. Meglátása szerint az Rtv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami alapján akár a helyszínen (egy mezőn), akár egy egészségügyi intézetben a panaszost orvosi vizsgálat tűrésére, illetve vizeletminta adásra lehetett volna kötelezni.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés a gyorsteszt elvégzésével kapcsolatban azt tartalmazza, hogy a rendőrök megkérdezték a panaszost, fogyasztott-e bódító anyagot, amire nemleges választ adott. A rendőrökkel a helyszínre érkező rendőrorvos a panaszost „megvizsgálta és megállapította nála a kábítószer fogyasztás tüneteit”. Ezt követően végezték el a Drug Scan gyors tesztet, ami pozitív eredményt mutatott. A jelentésben a rendőri intézkedések alapjául szolgáló jogszabályi hivatkozások között ugyanakkor nem szerepel annak feltüntetése, hogy az Rtv. mely rendelkezése alapján végezték el a tesztet a panaszosnál.

A PMRFK vezetője által küldött tájékoztatás azt tartalmazza, hogy „a kényszerintézkedések alapját minden esetben, minden egyes személy tekintetében a helyszínen lévő orvos vizsgálatát követő szakvélemény képezte”. A Dip DrugScan 5 Test-tel végrehajtott drog gyorsteszt előtt minden egyes intézkedés alá vont személy tájékoztatást kapott a végrehajtás módjáról, a használt teszt működési elvéről. A panaszos előzetes drogtesztje pozitív mintát mutatott, ami megalapozta a gyanút, hogy korábban kábító hatású anyagot fogyasztott, ezért előállították (előbb a f.-i rendelőintézetbe vizeletvétellel, majd pedig a D.-i Rendőrkapitányságra). A PMRFK vezetője utóbb azt a felvilágosítást adta a drog gyorsteszt elvégzésével kapcsolatban, hogy arra az érintettek szóbeli hozzájárulását követően került sor, és a hatályos jogszabályok alapján a gyorsteszt alkalmazásáról külön jegyzőkönyv nem készült.

A Testület arra vonatkozó felvilágosítás-kérésére, hogy mi volt a mintavétel jogszabályi alapja, a rendőrség azt a választ adta, hogy a mintavétel „indokát, módját, illetve ezek lefolyását az intézkedő rendőrök az Rtv. vonatkozó pontjaira hivatkozással ismertették.”

A rendőrség tehát sem az elsődlegesen keletkezett dokumentumban (az előállításról szóló jelentésben), sem az utóbb adott tájékoztató levelekben nem jelölte meg, hogy a panaszos (és társai) milyen jogszabályi rendelkezés alapján volt köteles alávetni magát a drog gyorsteszt elvégzésének.

A Testület rendelkezésére álló rendőrségi információk alapján a panaszosnál elvégzett drog gyorsteszt időpontjában nem volt folyamatban büntetőeljárás, ezért a Be. rendelkezéseit a konkrét ügyben, a panasz tárgyául szolgáló rendőri intézkedések tekintetében nem lehet alapul venni.

A Be. 170. §-a rendelkezik arról, hogy a nyomozás mi alapján indulhat meg: az ügyésznek vagy a nyomozó hatóságnak hivatali hatáskörében, valamint a nyomozó

hatóság tagjának hivatali minőségében tudomására jutott adatok alapján vagy feljelentésre. A nyomozás elrendeléséről a nyomozó hatóság (az ügyész) feljegyzést készít (de az a feljelentést tartalmazó iraton is feljegyezhető), amelyből ki kell tűnnie, hogy milyen bűncselekmény miatt és mikor indítottak nyomozást. A nyomozás elrendelése a feljelentést tartalmazó iraton is feljegyezhető. [Be. 170. § (1)-(3) bekezdés]

A nyomozás elrendeléséről szóló feljegyzés elkészítésére nincs mindig idő és lehetőség, ezért a Be. 170. §-ának (4)-(5) bekezdései szerint a nyomozás – bűncselekmény gyanúja esetén – megindulhat annak elrendelése nélkül, nyomozati cselekmény elvégzésével is, halasztást nem tűrő esetekben (a bizonyítási eszközök biztosítására; az elkövetéssel gyanúsítható személy kilétének megállapítása, elrejtőzésének, a bűncselekmény befejezésének avagy újabb bűncselekmény elkövetésének megakadályozása végett vagy késedelmet nem tűrő más okból). Ilyenkor azonban kötelező haladéktalanul utólag feljegyzést készíteni a nyomozás megindításának tényéről és idejéről.

A fenti levezetés alapján – tehát, hogy a rendőrségi dokumentumok között nem található sem arra vonatkozóan információ, hogy a drog gyorsteszt elvégzése előtt kábítószeres bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt nyomozást rendelt el a nyomozó hatóság, sem pedig arra nézve, hogy késedelmet nem tűrő okból a nyomozás bármely nyomozati cselekmény elvégzésével megindult volna – a Testület megítélése szerint a sérelmezett drog gyorsteszt elvégzése nem minősülhet büntetőeljárás cselekménynek.

Ennek megállapítását követően a Testületnek abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy mely Rtv. szerinti rendelkezés alapján volt jogosult a rendőrség a panaszost a drog gyorsteszt elvégzésére kötelezni.

Az Rtv. két helyen rendelkezik a mintavételről. Egyrészt a közlekedésrendészeti intézkedést szabályozó 44. §-ának (1) bekezdés c) pontja mondja ki, hogy a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a jármű vezetőjét [...] a rendszeresített eszközzel, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételel vér-, vizelet- és mütétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti. A panaszügyben ez a rendelkezés nem alkalmazható.

Másrészt az Rtv. az előállítási okok között szerepelteti a mintavételt: 33. §-ának (2) bekezdés c) pontja ugyanis kimondja, hogy a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint mütétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges.

Az Rtv. tehát nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely alapján a panaszost a helyszínen vizeletminta adására lehetett volna kötelezni. A rendőri jelentés az előállításnak ezt az okát ugyanakkor feltünteti, amelynek értékelését a Testület az állásfoglalás III. részének 5) pontjában végezte el.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszosnak a vizeletminta adásra kötelezése a megtörtént formában – előállítását megelőzően, a helyszínen – minden jogalapot nélkülöző módon történt, amely által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

Azáltal, hogy a helyszínen, a rendőrségi gépkocsik között végezték el a tesztet, legalább egy rendőrnek látnia kellett a panaszos mintaadását ahhoz, hogy meggyőződhesse az arról, hogy az valóban tőle származik. Emellett a mintaadás során bármikor fennállt annak a lehetősége, hogy a panaszost mások is meglátják. A fenti eljárási móddal súlyosan sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

5) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogszerűségét, indokoltságát és annak egyes körülményeit is, melynek során az alábbi megállapításokat tette.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. Ezek közül az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben, és a PMRFK tájékoztató levelében az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) és c) pontját jelölték meg, amelyek szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, illetőleg akitől bűncselekmény gyanúja vagy szabálysértés bizonyítása érdekében vizeletvétel vagy véralkohol-vizsgálat céljából vérvétel, valamint műtétnek nem minősülő módon egyéb mintavétel szükséges.

A Szolgálati Szabályzat 44. §-a az előállítás Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés c) pontjával összefüggésben továbbá úgy rendelkezik, hogy amennyiben az előállított a vizsgálatnak önként aláveti magát, és a rendőri szervhez történő előállítására más ok nem áll fenn, a vizsgálat után el kell bocsátani. A vizsgálat céljából előállított személytől a mintavétel, szükség esetén – törvényben meghatározott keretek között – kikényszeríthető. Ilyenkor a mintavételre rendőrorvost, ahol ez nem lehetséges, vagy késedelmet okoz, ott az állami egészségügyi szolgálat orvosát kell igénybe venni.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja (aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható) szerinti előállítási okkal kapcsolatban a Testület utal eddigi gyakorlatára, amely szerint ilyenkor a bűncselekményre utaló körülményeket és a gyanú megalapozottságát vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs hatásköre. Ennek indoka, hogy a bűncselekményre utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen indokkal előállított személyek esetén teljesen kiüresedne. Ezért a Testület vizsgálja, hogy az előállításhoz

szükséges mértékű gyanú – amely kisebb fokú a büntetőeljárásban megkövetelt gyanúhoz képest – az előállítás megkezdésekor fennállt-e.

A Btk. 282. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő csekély mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószerrel visszaélés vétségét követi el az, aki csekély mennyiségű kábítószerrel természet, előállít, megszerz, tart, az országba behoz, onnan kivisz, vagy az ország területén átvisz.

A bűncselekményi tényállás a „fogyasztást” nem nevesíti, ez azonban nem jelenti azt, hogy az ne minősülne büntetendő cselekménynek, mivel az szükségképpen feltételezi valamelyik elkövetési magatartás megvalósulását. (Ez tipikusan a „megszerzés” vagy a „tartás” elkövetési magatartása, de a fogyasztás bekövetkezhet bármely más elkövetési magatartás megvalósulása mellett is.) [a büntető jogszabályok és a hozzájuk kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2003. évi II. törvény 17. §-ához fűzött miniszteri indoklás 2. pont, 12/2007. Büntető jogegységi határozat II. rész 4) b) pont]

A Testület a rendőrségi iratok és a rendőrorvos által adott felvilágosítás alapján azt a megállapítást tette, hogy a rendőrség birtokában volt olyan tényeknek, amelyek a kábítószeres bűncselekmény elkövetésének az előállításhoz szükséges mértékű gyanúját megalapozták. Egyrészt a kábítószer-fogyasztásra vonatkozó telefonos állampolgári bejelentés, másrészt pedig a rendőrorvos által végzett ún. tájékoztató vizsgálat alapján megállapított, kábítószer fogyasztására utaló tünetek – hangsúlyozva azt, hogy azt követően jogszerűtlenül végzett drog gyorsteszt eredményétől függetlenül! – elegendő alapot szolgáltatottak a rendőröknek ahhoz, hogy az adott helyzetben személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosításáról döntsenek. A Testület megítélése szerint nem szükséges ezen tényeket meghaladóan egyéb adat megléte (pl. az, hogy az érintettnél kábítószernek minősülő anyagot találjanak).

A rendőrség az előállítás indokaként megjelölte az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés c) pontját, azaz a bűncselekmény gyanúja bizonyítása érdekében vérvétel (helyesen: vizeletvétel), mintavétel elvégzéséhez történő előállítást. A fenti okfejtésből következően, mivel az előállításhoz szükséges mértékű, bűncselekményre vonatkozó gyanú fennállt, az annak bizonyítása érdekében történő mintavétel céljából az egészségügyi intézetbe történő előállítás is jogszerűen történt.

A Testület szükségesnek tartja felhívni a figyelmet arra, hogy jelen esetben a panaszossal szemben foganatosított előállítási okok tekintetében a törvényhozó mérlegelési lehetőséget biztosít a rendőrnek a személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítására. Ugyanakkor – éppen azért, mert a bűncselekmény elkövetésének gyanúját bizonyítása érdekében elvégezni kívánt mintavételt a helyszínen (éjjel, többek jelenlétében) nem lehetett volna foganatosítani – a Testület szerint az előállítástól nem is tekinthetett volna el a rendőrség.

A Testület megállapítása szerint – anélkül, hogy a cselekmény minősítésével érdemben foglalkozna – a rendőrség által megjelölt indokok kellő alapot adtak a panaszos előállítására, amelyet jogszerűnek ítélt. Ez alapján nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.

A Testület ugyanakkor ehelyütt is megjegyzi, hogy a jelenlegi jogszabályi rendelkezések az előállítás keretében történő mintavétel lehetőségét biztosítják. A panaszolt esetben lefolytatott módon történt vizelet-mintavétel jogellenesen, alapjogot sértő módon történt.

b) A panaszos jogi képviselője a beadványban észrevételezte azt is, hogy a panaszos előállítása a valóságban 2010. május 9-én nem hajnali 2 óráig, hanem 3 óráig tartott.

A rendőrség a panaszos előállításának időtartamával kapcsolatban kizárólag a panaszos előállításáról szóló jelentést bocsátotta a Testület rendelkezésére, amelyen kézírással azt tüntették fel, hogy a szabadon bocsátás időpontja 2010. május 9-e 2 óra. A rendőrség ezen felül azt a tájékoztatást adta, hogy „a rendőri intézkedés, valamint az ehhez kapcsolódó eljárási cselekmények, figyelemmel az előállítottak nagy létszámára a jelentés előállítás végrehajtásáról szóló iratba foglalt időtartamot eredményezte”. Az előállítás időtartamáról szóló igazolás másolata nem áll a rendőrség rendelkezésére.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőri intézkedés pontos dokumentációja kérdésében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

c) A panasz szerint a panaszossal a D.-i Rendőrkapitányságra történő előállítása során „papírokat” írtak alá, azonban azokból másolati példányt nem kapott, illetve jegyzőkönyvet sem írtak alá vele. Az előállítást időtartamáról igazolást nem kapott.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, továbbá az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Az alakiség megtartása fontos garanciális követelmény, az arra vonatkozó kötelezettség minden esetben fennáll, amely alól nincs jogszabályban rögzített kivételt biztosító rendelkezés sem. Amennyiben a rendőrség megszegi ezt az előírást, az a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét eredményezi.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az előállítás okáról szóló tájékoztató, az előállítás időtartamáról szóló igazolás kiadásra került, illetve a panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és a kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A panaszolt esemény időpontjában ügyeletes tiszti szolgálatot ellátó rendőr elmondása szerint a panaszost nyilatkoztatta a „Nyilatkozat az előállított személynek a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 18. § (1) bekezdésében és a 33. § (4) bekezdésében biztosított jogainak tárgyában” elnevezésű irat szerint; szóban, majd pedig írásban tájékoztatta az előállítás okáról, annak jogszabályi alapjáról, valamint panasztételi jogáról. A panaszos a tájékoztatót elolvasta, tudomásul vette, azt aláírásával igazolta, észrevételt arra nem tett.

Az előállítás időtartamáról szóló igazolás másolati példánya nem áll a rendőrség rendelkezésére, az csak egy példányban készült, amit a nyilatkozatról leválasztottak és a panaszosnak átadtak.

A Testület – elfogadva a rendőrség álláspontját – arra a megállapításra jutott, hogy az előállítás okáról, az előállított jogokról és kötelezettségekről szóló szóbeli és írásbeli tájékoztatás megtörtént, ezzel összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

A rendőrség ezzel szemben nem tudta megcáfolni az igazolás átadásának meg nem történtére vonatkozó panaszosi állítást. **A Testület erre figyelemmel megállapította, hogy a rendőri mulasztásával sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.**

A Testület az esettel összefüggésben immár sokadszor felhívja a rendőrség figyelmét arra, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazolást minden esetben el kell készíteni, mégpedig a későbbi bizonyíthatóság érdekében két példányban; az egyik példányt – arra irányuló kérelem nélkül – ki kell adni az érintettnek.

A panaszjogról való tájékoztatással összefüggésben pedig felhívja a Testület a D.-i Rendőrkapitányság figyelmét arra, hogy az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatóban – tekintettel arra, hogy az Rtv. szerinti jogorvoslati fórum – tüntessék fel a Testület elérhetőségét.

IV.

A Testület megállapította, hogy a panaszolt rendőri intézkedések nem sértették a panaszos személyes adatok védelméhez, személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, részrehajlásmentes ügyintézéshez, valamint tisztességes eljáráshoz való jogát, illetve az utóbbi alapjog sérelme (a rendőrségi dokumentáció hitelessége kérdésében) nem volt megállapítható. A panaszossal a helyszínen, mások jelenlétében, jogellenesen foganatosított vizelet-mintavétel (drog gyorsteszt) viszont sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz és emberi méltósághoz való jogát. Az előállításról szóló igazolás kiadásának elmulasztásával szintén sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

Az alapjogi sérelmeket a Testület összességében olyan súlyos fokúnak ítélte meg, amely alapján a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. október 6.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület